

**VLADA REPUBLIKE SRBIJE,
MINISTARSTVO ZA PRIVREDU I PRIVATIZACIJU.**

Zakon o hartijama od vrednosti

Ovim zakonom uređuju se vrste, uslovi i način izdavanja (emisije) hartija od vrednosti koje se emitiju u seriji, trgovina tim hartijama i nadzor koji vrši savezni organ, odnosno savezna organizacija nadležna za organizovano tržište hartija od vrednosti (u daljem tekstu: nadležni organ).

- Osnovne odredbe
- Vrste i emisija hartija od vrednosti
- Trgovina hartijama od vrednosti
- Nadzor nad poslovanjem sa hartijama od vrednosti

Zakon je objavljen u "Službenom listu SRJ", br. 26/95 i 59/98.

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se vrste, uslovi i način izdavanja (emisije) hartija od vrednosti koje se emitiju u seriji, trgovina tim hartijama i nadzor koji vrši savezni organ, odnosno savezna organizacija nadležna za organizovano tržište hartija od vrednosti (u daljem tekstu: nadležni organ).

Član 2.

Hartijom od vrednosti, u smislu ovog zakona, smatra se akcija, obveznica, blagajnički zapis, komercijalni zapis, državni zapis, certifikat o depozitu, kao i finansijski derivat kojim se trguje na berzi.

Član 3.

Hartiju od vrednosti može emitovati preduzeće, banka, savezna država, republika članica, autonomna pokrajina, opština, grad i drugo pravno lice (u daljem tekstu: emitent).

Strano pravno lice može emitovati hartije od vrednosti u Saveznoj Republici Jugoslaviji pod uslovima uzajamnosti, na način i pod uslovima utvrđenim ovom zakonom.

Član 4.

Trgovinom hartijama od vrednosti, u smislu ovog zakona, smatra se prodaja, odnosno kupovina hartija od vrednosti između emitenta i kupca neposredno ili preko posrednika (u daljem tekstu: primarno tržište) i svaka naredna kupovina i prodaja hartija od vrednosti između imaoaca i kupca hartije od vrednosti, neposredno ili preko posrednika (u daljem tekstu: sekundarno tržište).

Član 5.

Hartija od vrednosti glasi na novi dinar.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obveznica, blagajnički zapis, komercijalni zapis, državni zapis i certifikat o depozitu mogu glasiti i na stranu valutu.

Hartiju od vrednosti koja glasi na stranu valutu emitent može prodavati samo na stranom tržištu, ako saveznim zakonom nije drukčije određeno.

Hartija od vrednosti koja glasi na stranu valutu može se kupovati i prodavati na sekundarnom tržištu za nove dinare.

Član 6.

Hartija od vrednosti može da glasi na ime ili na donosioca.

Član 7.

Hartija od vrednosti čiji je rok dospeća duži od godinu dana od dana emitovanja jeste dugoročna hartija od vrednosti.

Hartija od vrednosti čiji je rok dospeća kraći od godinu dana od dana emitovanja jeste kratkoročna hartija od vrednosti.

Član 8.

Emitent je dužan da izvrši obaveze koje proizlaze iz emisije hartija od vrednosti, pod uslovima i na način utvrđenim ovim zakonom.

Emitent je dužan da izvrši obaveze koje proizlaze iz hartije od vrednosti u roku i na način koji su predviđeni saveznim zakonom i odlukom o njihovoj emisiji.

Član 9.

Prava i obaveze iz hartije od vrednosti nastaju predajom hartije od vrednosti, odnosno uručenjem potvrde, ako se hartija od vrednosti ne štampa.

Član 10.

Hartija od vrednosti može se koristiti za izmirivanje obaveza prema poveriocu, kao i za davanje u zalog radi obezbeđenja plaćanja, pod uslovima i na način utvrđenim ugovorom.

Član 11.

Ako je hartija od vrednosti oštećena, na zahtev imaoaca, emitent je može zameniti novom hartijom od vrednosti, pod uslovom da prethodno o tome obavesti nadležni savezni organ.

Ako je hartija od vrednosti koja glasi na ime uništena ili nestala, emitent je može zameniti pod uslovom da je javno oglasena nevažećom i da o tome obavesti nadležni savezni organ.

II. VRSTE I EMISIJA HARTIJA OD VREDNOSTI

1. Akcija**Član 12.**

Akcija je hartija od vrednosti koja glasi na deo osnovnog kapitala akcionarskog društva.

Član 13.

Kupac stiče pravo svojine nad akcijom ispunjenjem obaveza u novcu ili u stvarima i pravima izraženim u novcu, u skladu sa saveznim zakonom i odlukom o emisiji akcija.

Član 14.

Kupac može isplatiti akciju odjednom ili u ratama.

Kupac koji akciju isplaćuje u ratama stiče pravo iz akcije srazmerno visini uplaćenih rata.

Član 15.

Akcija se sastoji iz dva dela: plašta akcije i kuponskog tabaka.

Plašt akcije sadrži:

- 1) firmu i sedište emitenta;
- 2) oznaku serije sa kontrolnim brojem akcije;
- 3) oznaku da je akcija i oznaku vrste akcije;
- 4) redosled emisije;
- 5) ukupan obim emisija, nominalnu vrednost akcije i broj akcija;
- 6) firmu, odnosno ime kupca akcije ili oznaku na koga akcija glasi;
- 7) prava iz akcije;

- 8) mesto i datum izdavanja akcije;
- 9) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta.

Kuponski tabak sadrži:

- 1) firmu i sedište emitenta;
- 2) oznaku serije sa kontrolnim brojem akcije po kojoj se dividenda isplaćuje;
- 3) redni broj kupona za naplatu dividende;
- 4) godinu za koju se dividenda isplaćuje;
- 5) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta.

Član 16.

Emitent je dužan da vodi knjigu akcija na način i pod uslovima koje propiše nadležni savezni organ.

Član 17.

Odluku o emisiji akcija radi povećanja osnovnog kapitala donosi nadležni organ akcionarskog društva.

Član 18.

Odlukom o emisiji akcija utvrđuju se naročito:

- 1) firma i sedište emitenta;
- 2) ukupan obim emisije i broj akcija;
- 3) nominalna vrednost akcije;
- 4) vrsta akcija;
- 5) način objavljivanja javnog poziva za upis i kupovinu akcija (prospekt);
- 6) vreme i način plaćanja;
- 7) prava i obaveze i momenat njihovog ostvarivanja;
- 8) način isplata dividende i snošenja rizika;
- 9) rok i način povraćaja uplaćenih sredstava, odnosno povraćaja uloga u stvarima i pravima i način obeštećenja u sl

Član 19.

Javni poziv za upis i kupovinu akcija (prospekt) sadrži:

- 1) osnovne podatke o emitentu;
- 2) podatke o emisiji, poslovnoj i razvojnoj politici emitenta;
- 3) podatke o mestu i roku trajanja upisa;
- 4) osnovne bilansne pokazatelje;
- 5) mišljenje ovlašćenog revizora;
- 6) broj rešenja nadležnog saveznog organa;
- 7) druge podatke koji su bitni za kupce akcija.

Bliži sadržaj prospekta po pojedinim vrstama emitenata propisuje nadležni savezni organ.

Član 20.

Emitent može umesto štampanja akcija, izdati potvrdu koja sadrži elemente utvrđene ovim zakonom za plašt akcije.

Potvrda iz stava 1. ovog člana može se izdati za jednu akciju ili za više akcija.

Potvrdu iz stava 1. ovog člana mora overiti banka kod koje emitent ima depo-račun.

Depo-računom, u smislu ovog zakona, smatra se poseban račun kod banke koja je registrovana za obavljanje depo-poslova saglasno saveznom zakonu.

Član 21.

Akcije mogu biti:

- 1) prema redosledu izdavanja: osnivačke (akcije prve emisije) i akcije sledećih emisija;
- 2) prema sadržini prava učešća u dobiti: obične (redovne) i prioritetne (povlašćene);

3) prema pravu glasa: akcije bez prava glasa i akcije s pravom na glas.

Član 22.

Osnivačka akcija je obična akcija s pravom na glas. Ona glasi na ime, prenosi se punim indosamentom i daje druga prava u skladu s odlukom o emisiji, uključujući i pravo preče kupovine akcije sledećih emisija.

Član 23.

Obična akcija daje pravo na učešće u upravljanju, pravo na učešće u dobit akcionarskog društva i pravo na deo likvidacione mase, u skladu s odlukom o emisiji.

Član 24.

Prioritetna akcija daje pravo prvenstva na isplatu dividende u odnosu na obične akcije, na raspodelu likvidacione mase i na naplatu iz stečajne mase u slučaju stečaja akcionarskog društva.

Ako akcionarsko društvo ostvari dobit koja je nedovoljna za izmirenje obaveza koje proizlaze iz prioritetnih akcija, isplata dividende na osnovu tih akcija srazmerno se smanjuje prema ostvarenoj dobiti, a deo neizmirenih obaveza prenosi se u narednu godinu.

Skupština akcionara može odlučiti da se samo jednom odloži isplata dividende na osnovu prioritetnih akcija na rok koji ne može biti duži od tri godine.

Ako se u određenom periodu ne isplaćuje dividenda na osnovu prioritetnih akcija za taj period ne može se isplaćivati ni dividenda na osnovu običnih akcija.

Član 25.

Prioritetna akcija može biti kumulativna, participativna i zamenljiva (konvertibilna).

Kumulativna akcija daje pravo prvenstva na isplatu svih neisplaćenih dividendi pre isplate i na osnovu običnih akcija.

Participativna akcija daje pravo imaocu, pored utvrđene prioritetne dividende, i na isplatu dividende koja, u skladu sa odlukom o emisiji akcija, pripada imaocima običnih akcija.

Zamenljiva akcija daje pravo imaocu da je može pretvoriti u običnu akciju, u skladu sa odlukom o emisiji akcija.

Član 26.

Akcijama emitovanim u postupku svojinske transformacije može se trgovati pod uslovom da su u celini uplaćene.

Član 27.

Emitent akcija dužan je da obavesti nadležni savezni organ o svakoj prodaji akcija kojom kupac stiče više od 10%, 20%, 33% i do 50% učešća u osnovnom kapitalu akcionarskog društva.

Član 28.

Emisija se smatra uspehom ako su prodate akcije u vrednosti većoj od 50% od ukupnog obima emisije u roku od 90 dana od dana prijema rešenja nadležnog saveznog organa, kojim je izdavanje te emisije odobreno.

Emitent je dužan da, najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka roka iz stava 1. ovog člana, obavesti nadležni savezni organ o vrednosti i broju prodatih akcija.

Član 29.

Emitent može odustati od emisije akcija ako su nastupile nepredviđene okolnosti koje onemogućavaju emisiju ili ostvarivanje ciljeva emisije, najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rešenja nadležnog saveznog organa kojim je izdavanje te emisije odobreno.

Član 30.

Ako emisija akcija ne uspe ili emitent odustane od emisije, dužan je da o tome, u roku od osam

dana od isteka rokova iz čl. 28. i 29. ovog zakona, obavesti nadležni savezni organ koji će doneti rešenje o poništenju rešenja kojim je izdavanje te emisije odobreno.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana emitent može podneti zahtev nadležnom saveznom organu za davanje odobrenja o novoj emisiji, po isteku roka od šest meseci od dana donošenja rešenja o poništenju rešenja kojim je izdavanje te emisije odobreno.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, emitent je dužan da vrati uplaćena sredstva zajedno s kamatom, odnosno da vrati uloge u stvarima i pravima i da naknadi štetu, u skladu sa odlukom o emisiji.

Član 31.

Odredbe čl. 28. do 30. ovog zakona shodno se primenjuju i na druge dugoročne hartije od vrednosti propisane ovih zakonom.

2. Obveznica

Član 32.

Obveznica je hartija od vrednosti kojom se emitent obavezuje da će imaću obveznice u roku njene dospelosti isplatiti iznos nominalne vrednosti obveznice i ugovorenu kamatu.

Član 33.

Obveznice mogu biti:

- 1) prema načinu obezbeđenja prava iz obveznice: garantovane, negarantovane obveznice i hipotekarne založnice;
- 2) prema roku dospeća obaveze emitenta: kratkoročne i dugoročne;
- 3) prema načinu ostvarivanja prava na kamatu: s kamatom isplativom odjednom (obveznica bez kupona) i s kamatom isplativom u kamatnim periodima (obveznica sa kuponom);
- 4) prema prinosu: s fiksnom i s varijabilnom kamatom;
- 5) prema načinu ostvarivanja prava na povraćaj nominalnog iznosa: jednokratne i u ratama, odnosno u anuitetima;
- 6) prema posebnim pravima: participativne i zamenljive (konvertibilne).

Član 34.

Garantovanim obveznicama obezbeđuju se sredstva za finansiranje potreba od javnog interesa, a za obaveze emitenta tih obveznica garantuju države.

Član 35.

Hipotekarna založnica jeste obveznica iz koje su obaveze emitenta obezbeđene hipotekom. Hipotekarne založnice emituju banke radi refinansiranja odobrenih hipotekarnih kredita.

Član 36.

Obveznica bez kupona jeste obveznica po kojoj se kamata isplaćuje odjednom posle određenog roka ili pri konačnoj isplati nominalne vrednosti obveznice.

Član 37.

Participativna obveznica jeste obveznica koja imaću, pored kamate, daje pravo i na dividendu, u skladu sa odlukom o emisiji.

Član 38.

Zamenljiva obveznica jeste obveznica koja daje pravo na njeno pretvaranje u akciju ili pravo preče kupovine akcije, u skladu s odlukom o emisiji.

Član 39.

Zakonom, odnosno odlukom o emisiji obveznica nadležni organ emitenta utvrđuje naročito:

- 1) firmu, odnosno naziv i sedište emitenta;

- 2) obim emisije, nominalnu vrednost obveznice i način plasmana;
  - 3) namenu emisije;
  - 4) vrstu obveznice i podatke značajne za pojedine vrste obveznica;
  - 5) rokove plaćanja nominalne vrednosti obveznice i kamate;
  - 6) visinu i način obračuna i plaćanja kamate;
  - 7) iznos trajnog kapitala emitenta i procenat učešća emisije u tom kapitalu;
  - 8) izvore sredstava iz kojih će se isplaćivati obaveze po emisiji.
- Zakonom, odnosno odlukom o emisiji mogu se imaćima obveznice utvrditi posebne olakšice ili pogodnosti.

Član 40.

Obveznica se sastoji iz plašta i kamatnih kupona.

Plašt obveznice sadrži:

- 1) oznaku da je obveznica i vrstu obveznice;
- 2) firmu, odnosno naziv i sedište emitenta;
- 3) firmu, odnosno ime kupca obveznice ili oznaku da obveznica glasi na donosioca;
- 4) nominalnu vrednost obveznice;
- 5) naziv garanta, ako se radi o garantovanoj obveznici;
- 6) visinu kamatne stope;
- 7) procenat učešća u dobiti, ako je to učešće predviđeno;
- 8) rokove i mesto plaćanja nominalne vrednosti obveznice i kamate;
- 9) mesto i datum emisije;
- 10) oznaku serije i kontrolni broj obveznice;
- 11) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta obveznice;
- 12) oznaku rokova plaćanja nominalne vrednosti obveznice i kamate, odnosno anuiteta (amortizacioni plan).

Kamatni kupon obveznice sadrži:

- 1) oznaku serije i broj kupona;
- 2) visinu kamate;
- 3) datum dospeća i mesto i način plaćanja kamate;
- 4) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta.

Član 41.

Emitent obveznice može umesto štampanja obveznice izdati potvrdu koja sadrži elemente utvrđene ovim zakonom za plašt obveznice.

Potvrda iz stava 1. ovog člana može se izdati za jednu obveznicu ili za više obveznica.

Potvrdu iz stava 1. ovog člana mora overiti banka kod koje emitent ima depo-račun.

3. Blagajnički, komercijalni i državni zapisi

Član 42.

Blagajnički, komercijalni i državni zapis jesu hartije od vrednosti kojima se emitent obavezuje da će imaću u roku dospeća platiti nominalnu vrednost naznačenu na njima.

Član 43.

Blagajnički i komercijalni zapis jesu kratkoročne hartije od vrednosti koje se emituju prikupljanjem novčanih sredstava.

Blagajnički zapis može emitovati Narodna banka Jugoslavije, banka i druga finansijska organizacija, a komercijalni zapis - drugo pravno lice.

Član 44.

Državni zapis jeste kratkoročna hartija od vrednosti koja se emituje radi prikupljanja novčanih sredstava za premošćavanje vremenske neusklađenosti između priticanja prihoda i izvršavanja rashoda saveznog buxeta republika članica, a obaveze po njima dospevaju na naplatu najdocnije do kraja buxetske godine.

Državni zapis može emitovati savezna država i republika članica.

Član 45.

Odluku o emisiji blagajničkog, komercijalnog, odnosno državnog zapisa donosi nadležni organ emitenta.

Odluku o emisiji državnog zapisa savezne države donosi Savezna vlada.

Član 46.

Odlukom o emisiji blagajničkog, komercijalnog i državnog zapisa utvrđuju se:

- 1) ukupan iznos i nominalna vrednost na koji se emituje zapis;
- 2) namena za koju se emituje zapis;
- 3) način emitovanja zapisa;
- 4) visina i način obračunavanja i plaćanja kamate;
- 5) rokovi dospeća za naplatu.

Član 47.

Blagajnički, komercijalni i državni zapis sadrže:

- 1) oznaku da je zapis;
- 2) firmu, odnosno naziv i sedište emitenta;
- 3) firmu, odnosno naziv i sedište kupca, ako je kupac pravno lice, odnosno ime i prebivalište kupca ako je kupac fizičko lice, odnosno oznaku da zapis glasi na donosioca;
- 4) nominalnu vrednost na koji zapis glasi;
- 5) visinu kamatne stope;
- 6) rok plaćanja nominalne vrednosti;
- 7) mesto i datum emitovanja;
- 8) oznaku serije sa kontrolnim brojem;
- 9) posebna prava iz zapisa;
- 10) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta.

Član 48.

Blagajničke zapise koje emituje Narodna banka Jugoslavije mogu kupovati banke i druge finansijske organizacije.

Blagajničke zapise koje emituje banka i druga finansijska organizacija, komercijalne i državne zapise mogu kupovati pravna i fizička lica.

Član 49.

Emitent može umesto štampanja blagajničkog, komercijalnog, odnosno državnog zapisa izdati potvrdu, koja sadrži elemente utvrđene ovim zakonom za te hartije od vrednosti.

Potvrda iz stava 1. ovog člana može se izdati za jedan zapis ili za više zapisa.

Potvrdu iz stava 1. ovog člana mora overiti banka kod koje emitent ima depo-račun.

4. Certifikat o depozitu

Član 50.

Cerifikat o depozitu jeste hartija od vrednosti kojom se emitent obavezuje da će imaću certifikata isplatiti iznos deponovanih sredstava sa pripadajućom kamatom, u utvrđenom roku.

Član 51.

Cerifikat o depozitu izdaje banka i druga finansijska organizacija na osnovu odluke o emisiji kojom se utvrđuje:

- 1) ukupan iznos i nominalna vrednost certifikata;
- 2) visina i način obračunavanja i plaćanja kamate;
- 3) rokovi dospeća za naplatu.

Član 52.

Certifikat o depozitu može biti:

- 1) prema ročnosti: kratkoročni i dugoročni;
- 2) prema načinu ugovaranja: na fiksni rok s klauzulom ili bez klauzule obnavljanja roka i na otkazni rok;
- 3) prema prinosu: s fiksnom i s varijabilnom kamatom.

Uslovi pod kojima je emitovan sertifikat o depozitu ne mogu se menjati.

Član 53.

Certifikat o depozitu sadrži:

- 1) oznaku da je sertifikat;
- 2) naziv i sedište emitenta;
- 3) firmu, odnosno naziv i sedište deponenta - ako je deponent pravno lice, odnosno ime i prebivalište deponenta - ako je deponent fizičko lice i ako sertifikat glasi na ime;
- 4) nominalnu vrednost sertifikata;
- 5) rok na koji su sredstva deponovana;
- 6) visinu i način obračunavanja i plaćanja kamate;
- 7) datum i mesto izdavanja;
- 8) oznaku serije sa kontrolnim brojem;
- 9) posebna prava iz sertifikata;
- 10) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta.

5. Finansijski derivati**Član 54.**

Finansijski derivati jesu finansijski terminski ugovor i opcijski ugovor.

Član 55.

Finansijski terminski ugovor jeste ugovor o terminskoj prodaji robe, zlata i drugih plemenitih metala, deviza i hartija od vrednosti (u daljem tekstu: tržišni materijal) kojim se jedna ugovorna strana obavezuje da izvrši predaju, a druga da ugovorenu cenu plati određenog dana. Finansijski terminski ugovor može biti fjučers ugovor i svop ugovor.

Član 56.

Fjučers ugovor jeste prenosiv ugovor o prodaji standardizovane količine tržišnog materijala. Fjučers ugovor zaključuju pravna lica preko berzanskih posrednika. Ugovorne strane su dužne da pri zaključenju fjučers ugovora polože garantni depozit na berzi za izvršavanje ugovorenih obaveza. Visinu minimalnog depozita iz stava 3. ovog člana utvrđuje upravni odbor berze. Strana koja odustane od ugovora gubi pravo na povraćaj položenog garantnog depozita.

Član 57.

Svop ugovor jeste ugovor o istovremenoj promptnoj i terminskoj prodaji tržišnog materijala, kao i o zameni jedne bilansne aktive drugom bilansnom aktivom ili jedne bilansne pasive drugom bilansnom pasivom.

Član 58.

Opcijski ugovor jeste ugovor o terminskoj prodaji tržišnog materijala, kojim jedna ugovorna strana stiče pravo da kupi ili proda predmet opcije svakog radnog dana do isteka ugovorenog roka, a druga se obavezuje da na zahtev prve bezuslovno preda ili preuzme i plati ugovoreni predmet opcije.

Opcijski ugovor može biti kupovni i prodajni.

Član 59.

Opcijski ugovor zaključuju pravna lica preko berzanskih posrednika.

Pri zaključenju opcijskog ugovora prodavac je dužan da berzi dostavi garanciju za izvršenje svojih ugovornih obaveza.

Opcijski ugovor je predmet kupoprodaje od dana zaključivanja do dana dospelosti utvrđenog ugovorom.

Član 60.

Prilikom zaključenja opcijskog ugovora kupac je dužan da prodavcu plati ugovorenu premiju, kao naknadu za mogućnost kupovine ili prodaje tržišnog materijala koji je predmet tog ugovora.

Član 61.

Trgovina finansijskim terminskim ugovorima i opcijskim ugovorima može se obavljati samo preko berze.

Upravni odbor berze daje saglasnost za trgovinu finansijskim terminskim ugovorima i opcijskim ugovorima i utvrđuje uslove i način trgovanja njima.

III. TRGOVINA HARTIJAMA OD VREDNOSTI

Član 62.

Prodaju hartija od vrednosti na primarnom tržištu emitent može obavljati neposredno ili preko berzanskih posrednika. Strana pravna lica mogu kupovati i prodavati hartije od vrednosti koje glase na stranu valutu samo preko berzanskih posrednika.

Član 63.

Hartijama od vrednosti može se trgovati pod sledećim uslovima:

- 1) da su emitovane u skladu sa ovim zakonom;
- 2) da emitent ima pozitivno mišljenje ovlašćenog revizora o njegovom poslovanju;
- 3) da protiv emitenta nije pokrenut postupak sanacije, stečaja ili likvidacije.

Član 64.

Emitent čijim se hartijama od vrednosti trguje dužan je da do isteka roka za ostvarivanje prava i obaveza koje proističu iz hartije od vrednosti najmanje jedanput godišnje obavestava imaoce hartije od vrednosti o rezultatima svog poslovanja.

Emitent iz stava 1. ovog člana dužan je da u roku od osam dana od isteka roka za predaju godišnjeg obračuna dostavi nadležnom saveznom organu osnovne bilansne pokazatelje za prethodnu godinu.

Član 65.

Trgovina hartijama od vrednosti može biti:

- 1) gotovinska - prenos hartija od vrednosti sa prodavca na kupca (indosamentom ili prostom predajom);
- 2) polugotovinska - deponovanje hartija od vrednosti na depo-račun i obrnuto;
- 3) bezgotovinska - prenošenje hartija od vrednosti s prodavca na kupca, zaduživanjem i odobravanjem njihovih depo-računa, odnosno prenošenje sa depo-računa davaoca zaloge na depo-račun primaoca zaloge.

Član 66.

Na depo-računu iz člana 65. tačka 3. ovog zakona banka evidentira priliv i odliv deponovanih hartija od vrednosti.

Za svaku promenu na depo-računu banka je dužna da izda izvod sa naznačenjem salda i preda ga vlasniku računa na način utvrđen ugovorom.

Osnov za promenu stanja salda na depo-računu jeste nalog vlasnika računa.

Član 67.

Bezgotovinska trgovina hartijama od vrednosti ostvaruje se izdavanjem naloga o zaduženju jednog računa i naloga o odobrenju drugog računa kojima se hartije od vrednosti prenose pri prodaji, odnosno zalaganju.

IV. NADZOR NAD POSLOVANJEM S HARTIJAMA OD VREDNOSTI**Član 68.**

Nadležni savezni organ obezbeđuje kvalitet hartija od vrednosti koje se emituju u seriji, finansijsku disciplinu u trgovini hartijama od vrednosti i vrši kontrolu pravnih lica koja posluju s tim hartijama.

Član 69.

Kvalitet hartija od vrednosti koje se emituju u seriji nadležni savezni organ obezbeđuje:

- 1) davanjem odobrenja za emisiju akcija, dugoročnih hartija od vrednosti i hartija od vrednosti koje glase na stranu valutu;
- 2) davanjem odobrenja za objavljivanje javnog poziva za upis i kupovinu akcija kod sukcesivnog (postepenog) osnivanja akcionarskog društva;
- 3) davanjem odobrenja za kupovinu akcija kojima kupac stiče 25 % i veće učešće u osnovnom kapitalu akcionarskog društva;
- 4) davanjem dozvole za rad berze i berzanskih posrednika.

Član 70.

Finansijsku disciplinu u trgovini hartijama od vrednosti nadležni savezni organ obezbeđuje:

- 1) kontrolom poslovanja pravnih lica akcijama, dugoročnim hartijama od vrednosti i hartijama od vrednosti koje glase na stranu valutu;
- 2) kontrolom berzi i berzanskih posrednika koji posluju s akcijama i dugoročnim hartijama od vrednosti;
- 3) preduzimanjem i predlaganjem mera za sprečavanje nedozvoljenih špekulativnih poslova u vezi sa trgovinom hartijama od vrednosti;
- 4) staranjem o zaštiti prava i interesa kupaca - investitora u poslovima emisije i trgovine hartijama od vrednosti.

Član 71.

Pravna lica emituju akcije, dugoročne hartije od vrednosti i hartije od vrednosti koje glase na stranu valutu na osnovu prethodnog odobrenja nadležnog saveznog organa.

Uz zahtev za davanje odobrenja za emisiju, prilaže se sledeća dokumentacija:

- 1) akt o osnivanju i organizaciji emitenta;
- 2) mišljenje ovlašćenog pravnog lica o bonitetu emitenta;
- 3) odluka o emisiji;
- 4) osnovni bilansni pokazatelji, koje propiše nadležni savezni organ;
- 5) izjavu odgovornog lica da je emisija zasnovana na zakonskim propisima, da su podaci navedeni u zahtevu verodostojni i pravno valjani i da su obezbeđeni uslovi za štampanje hartija od vrednosti ako se štampaju;
- 6) javni poziv za upis i kupovinu hartija od vrednosti (prospekt).

Član 72.

Nadležni savezni organ je dužan da, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva, donese rešenje o davanju odobrenja za emisiju, odnosno o odbijanju zahteva.

Rešenje iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se može voditi upravni spor.

Rešenje o odobravanju, odnosno odbijanju zahteva nadležni savezni organ objavljuje u "Službenom listu SRJ".

Ako emitent po dobijanju rešenja o odbijanju zahteva otpočne emisionu prodaju hartija od vrednosti, nadležni savezni organ je dužan da u dnevnoj štampi, o trošku emitenta, objavljuje rešenje o odbijanju zahteva, zajedno s pozivom za upis i kupovinu svih hartija, svakog dana dok

traje emisiona prodaja.

Član 73.

Rešenje o davanju odobrenja za emisiju dostavlja se emitentu, Narodnoj banci Jugoslavije i berzama na kojima se trguje hartijama od vrednosti. Rešenje o odbijanju zahteva nadležni savezni organ dostavlja subjektima iz stava 1. ovog člana i berzanskim posrednicima.

Član 74.

Ako su u javnom pozivu za upis i kupovinu hartija od vrednosti objavljeni neistiniti podaci, ovlašćeno lice emitenta i emitent solidarno su odgovorni imaoocu hartija od vrednosti za nastalu štetu - ako su znali ili su morali da znaju za neistinitost podataka. Lica iz stava 1. ovog člana odgovorna su za štetu i ako u javnom pozivu nisu navedeni podaci dostavljeni nadležnom saveznom organu koji su mogli da utiču na odluku kupca o kupovini hartija od vrednosti.

Član 75.

O podnesenim zahtevima za emisiju hartija od vrednosti nadležni savezni organ vodi evidenciju, a o izdatim rešenjima o odobravanju, odnosno odbijanju zahteva i o emisijama akcija i drugih hartija od vrednosti - registre. Stavovi, mišljenja i zaključci nadležnog saveznog organa koji se odnose na emisiju i trgovinu hartijama od vrednosti, javno se objavljuju.

Član 76.

Emitent kratkoročnih hartija od vrednosti dužan je da, u roku od sedam dana od dana njihovog emitovanja, dostavi nadležnom saveznom organu sledeće podatke:

- 1) vrstu hartija od vrednosti;
- 2) firmu, odnosno naziv i sedište emitenta;
- 3) nominalnu vrednost, ukupan obim emisije i broj hartija od vrednosti;
- 4) oznaku serije i kontrolni broj emitovanih hartija od vrednosti;
- 5) izvod banke iz svog depo-računa.

Nadležni savezni organ vodi registar kratkoročnih hartija od vrednosti.

Član 77.

Odobrenje nadležnog saveznog organa nije potrebno za emitovanje:

- 1) akcija pri simultanom (istovremenom) osnivanju akcionarskog društva;
  - 2) akcija u postupku svojinske transformacije;
  - 3) akcija pri statusnim promenama emitenta;
  - 4) akcija po osnovu raspodele iz ostvarene dobiti akcionarskog društva;
  - 5) dugoročnih hartija od vrednosti od strane savezne države i republika članica.
- U slučajevima iz stava 1. tač. 3, 4. i 5. ovog člana emitenti dugoročnih hartija od vrednosti dužni su da nadležnom saveznom organu dostave podatke iz člana 76. ovog zakona.

Član 78.

Nadležni savezni organ vrši kontrolu poslovanja:

- 1) emitenata koji su emitovali akciju, dugoročne hartije od vrednosti i hartije od vrednosti koje glase na stranu valutu;
- 2) pravnih lica - kupaca hartija od vrednosti iz tačke 1. ovog člana;
- 3) pravnih lica koja su prodala, odnosno kupila hartije od vrednosti iz tačke 1. ovog člana na sekundarnom tržištu;
- 4) berzi i berzanskih posrednika kojima je izdao dozvolu za rad.

Član 79.

Kontrola iz člana 78. ovog zakona vrši se pregledom periodičnog i godišnjeg obračuna i poslovnih izveštaja, kao i uvidom u poslovanje knjige i drugu dokumentaciju pravnih lica.

Član 80.

U ostvarivanju kontrole iz člana 78. ovog zakona utvrđuju se:

- 1) zakonitost poslovanja s akcijama, dugoročnim hartijama od vrednosti i hartijama od vrednosti koje glase na stranu valutu;
- 2) izvršavanje obaveze emitenta koje proizlaze iz emisije hartija od vrednosti;
- 3) zakonitost berzanske i vanberzanske trgovine hartijama od vrednosti;
- 4) primena zakona i drugih propisa koji se odnose na poslovanje s hartijama od vrednosti, kao i pravila, statuta i drugih akata berzi i berzanskih posrednika;
- 5) da li se na berzi trguje hartijama od vrednosti koje ispunjavaju propisane uslove za trgovinu, odnosno da li poslove posredovanja obavljaju ovlašćeni berzanski posrednici;
- 6) način primenjivanja mera radi sprečavanja nedozvoljenih špekulativnih poslova u vezi sa trgovinom hartija od vrednosti i zaštita prava i interesa kupaca hartija od vrednosti;
- 7) sprovođenje finansijske discipline emitenta i drugih učesnika u trgovini hartijama od vrednosti;
- 8) način obezbeđenja izvršavanja obaveza iz ugovora o prodaji zaključenih u okviru berzanske i vanberzanske trgovine.

Član 81.

Ako u postupku kontrole iz člana 78. ovog zakona utvrdi nezakonitost, nadležni savezni organ preduzima sledeće mere;

- 1) izdaje nalog za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti u poslovanju s hartijama od vrednosti;
- 2) izdaje nalog za privremeno obustavljanje poslova koji se odnose na hartije od vrednosti;
- 3) zabranjuje trgovinu hartijama od vrednosti pravnim licima kod kojih su utvrđene nezakonitosti;
- 4) zabranjuje berzi i berzanskim posrednicima da se određeno vreme bave trgovinom hartijama od vrednosti;
- 5) objavljuju podatke o utvrđenim nezakonitostima kod pravnih lica, kad oceni da mogu nastati poremećaji na finansijskom tržištu;
- 6) vrši reviziju rešenja kojim je dato odobrenje za emisiju hartija od vrednosti, kao i rešenje o izdavanju dozvole za rad berzi i berzanskih posrednika;
- 7) podnosi prijavu nadležnom državnom organu protiv emitenta i njegovog berzanskog posrednika za radnje koje imaju obeležje krivičnog dela, privrednog prestupa i prekršaja;
- 8) oduzima dozvolu za rad berze i berzanskom posredniku.

Član 82.

U postupku donošenja rešenja, odlučivanja po žalbama i preduzimanja radnji u vršenju kontrole nadležni savezni organ primenjuje odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, ako saveznim zakonom nije drukčije određeno.

Član 83.

Nadležni savezni organ daje saglasnost na ugovor o osnivanju udruženja berzi i berzanskih posrednika.

Član 84.

Nadležni savezni organ utvrđuje program za polaganje stručnog ispita za sticanje zvanja brokera za trgovinu hartijama od vrednosti i obrazuje komisiju za polaganje tog ispita.

Član 85.

Lice koje angažuje nadležni savezni organ ne može za to vreme biti direktor akcionarskog društva, člana upravnog i nadzornog odbora akcionarskog društva niti član organa berze.

Član 86.

Lice iz člana 85. ovog zakona dužno je da da pismenu izjavu Saveznoj vladi o akcijama i dugoročnim hartijama od vrednosti koje ono i njegovi bliski srodnici poseduju.

Lice iz stava 1. ovog člana dužno je da za vreme angažovanja u nadležnom saveznom organu obaveštava Saveznu vladu o akcijama i dugoročnim hartijama od vrednosti koje su ono i njegovi

bliski srodnici kupili.

Član 87.

Zaposleni u nadležnom saveznom organu i njihovi bliski srodnici mogu kupovati hartije od vrednosti uz prethodnu saglasnost lica koje rukovodi tim organom.

Zaposleni u nadležnom saveznom organu dužan je da, u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa u tom organu, podnese pismenu izjavu o hartijama od vrednosti koje on i njegovi bliski srodnici poseduju.

Član 88.

Bliskim srodnicima, u smislu ovog zakona, smatraju se srodnici po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, a po bočnoj liniji do četvrtog stepena, bračni drug, srodnik po tazbini do drugog stepena, bez obzira na to da li je brak prestao ili nije, staralac, lice pod starateljstvom, usvojlac, usvojenik i hranjenik.

Član 89.

Sredstva za rad nadležnog saveznog organa obezbeđuju se iz:

- 1) naknade koju emitenti akcija, dugoročnih hartija od vrednosti i hartija od vrednosti koje glase na stanu valutu plaćaju prilikom podnošenja zahteva za davanje odobrenja za emisiju;
- 2) naknade koju osnivači berze i berzanskih posrednika plaćaju prilikom podnošenja zahteva za izdavanje dozvole za rad berze, odnosno berzanskog posrednika;
- 3) naknade koju plaćaju pravna lica prilikom podnošenja zahteva za davanje odobrenja za trgovinu akcijama emitovanom u postupku svojinske transformacije preduzeća;
- 4) naknade koju plaćaju kandidati, odnosno pravna lica koja ih šalju radi polaganja ispita za zvanje brokera za vođenje poslova trgovine hartijama od vrednosti;
- 5) naknade koju plaća udruženje berzi i berzanskih posrednika prilikom podnošenja zahteva za davanje saglasnosti na njihove akte;
- 6) naknade koju plaćaju emitenti prilikom podnošenja zahteva za uvođenje u registar hartija od vrednosti.

Visinu naknade iz stava 1. ovog člana propisuje Savezna vlada.

Član 90.

Višak prihoda nad rashodima nadležnog saveznog organa, predstavlja prihod saveznog buxeta.

Višak rashoda nad приходima nadležnog saveznog organa pokriva se iz saveznog buxeta.

Savezna vlada odobrava finansijski plan i godišnji obračun nadležnog saveznog organa.